

SSA

STATYBA IR ARCHITEKTŪRA

Specialus projektas „Geologija“

Pastatų modernizavimo formulėje –
neištaisytos klaidos

Energijos pirkėjai nori
tapti pardavėjais

PAGAL KOKIUS STANDARTUS STATYSIME?

Kaina 8,60 Lt

9 770131 0918024

Co₂olBricks —

NE VIEN DEKLARACIJA

Ekspertai tvirtina, kad energinis atnaujinimas turi būti privalomas atliekant istorinių pastatų renovavimą ar rekonstrukciją

Doc. dr. Jurgis ZAGORSKAS
VGTU Aplinkos inžinerijos fakulteto
Miestų statybos katedra

Siekiant užkirsti kelią istorinių mūrinių pastatų naikinimui, Europos Sąjungoje (ES) trečius metus įgyvendinamas tarptautinis projektas, kurio tikslai – padėti pritaikyti šiuolaikines technologijas istoriniuose pastatuose nemažinant jų vertės, išsaugant autentiškumą, sukurti teisinę, norminę bazę ar rekomendacijų istoriniams pastatams atnaujinti ir energiniam efektyvumui didinti.

Neprofesionali renovacija gali pakenkti istoriniams pastatams ne mažiau, nei gaisras.

Projekte „Co₂olBricks – Klimato kaita ir energiją tausojantys pastatai“ dalyvauja 18 partnerių iš 9 Baltijos jūros regiono šalių. „Co₂olBricks“ projekto pavadinimas siejamas su energijos sąnaudų mažinimu (energijos sąnaudos gali būti vertinamos CO₂ išskyrimu į aplinką) ir istoriniais mūrinių pastatais.

Projekto tikslas – padėti Europos politikams ir kitiems strateginius sprendimus priimančioms žmonėms valstybiniame ir privačiame sektoriuje siekti planuojamo energijos naudojimo mažėjimo (CO₂ išmetimo į aplinką sumažinimo 20 proc. iki 2020 metų), rasti sprendimų, kaip suderinti kli-

mato kaitos stabdymo priemonės ir novatoriškus technologinius sprendimus, administravimo ir visuomenės švietimo priemonės, kurios leistų pagerinti istorinių pastatų funkcionalumą, nemažintų jų vertės ir nekenktų tokių pastatų estetikai bei autentiškumui.

Pastaraisiais metais sugriežtinti nacionaliniai pastatų energinio efektyvumo reikalavimai skatins ir didesnę istorinių pastatų atnaujinimo poreikį. Neatnaujinti istoriniai pastatai taps ne tokie konkurencingi, todėl gali būti vis labiau pažeidžiami ar visai nebenaudojami. Tačiau ES prioritetiniu tikslu laiko istorinių ir kitų unikalių pastatų išsaugojimą. Ypatingas dėmesys Baltijos jūros regione skiriamas buvusiems Hanzos lygos miestams ir teritorijoms, kuriuose pastatų identitetą lemia raudonų plytų fasadai ir kiti istorinės puošybos elementai bei detalės.

Šių metų gruodį pasibaigiančio projekto partneriai rengia deklaraciją, kurią pateiks Europos Parlamentui, Europos Komisijai, ES Direktoratams, nacionaliniams Baltijos jūros regiono šalių valdžios atstovams ir visuomenei. Tokiu būdu ketinama atkreipti dėmesį į pastatų energinio efektyvumo didinimo galimybes išsaugant jų unikalumą ir istorinę vertę. Bus pateiktos rekomendacijos, suformuluotos remiantis Baltijos jūros regiono šalių patirtimi ir „Co.olBricks“ projekto metu partnerių įgyta patirtimi. Esminis deklaracijos teiginys – energinis pastatų atnaujinimas turi būti privalomas renovuojant ar rekonstruojant istorinius pastatus. Norint pagerinti energinį pastato efektyvumą reikia, kad tam pritarėtų statinių savininkai ar valdytojai, kad būtų suvokta, kokia ši problema aktuali.

„Co.olBricks“ projekto dalyvių rekomendacijos

• **Atnaujinant istorinius ar kitus unikalius pastatus (rekonstruojant, renovuojant juos) turi būti parengta vertingųjų pastato ypatybių ir kartu energinio efektyvumo analizė.**

ES Direktoratai turi įtraukti šį reikalavimą atnaujinami EPBD (ES pastatų energinio efektyvumo direktyvos) dokumentą. Nacionalinis šalių parlamentas, vyriausybė ir ministerijos turi įtraukti jį į nacionalinius teisės aktus ir nurodymus procedūriniais dokumentams rengti. Pastatų konservavimo, restauravimo specialistai, architektai ir kiti istorinių pastatų atnaujinimą planuojantys specialistai turi ieškoti energinio efektyvumo gerinimo priemonių, nesvarbu, reikalauja to ar ne nomatyviniai dokumentai ir taisyklės. Ekspertai turi bendradarbiauti ieškodami būdų ir metodų, kaip gerinti energinį istorinių pastatų efektyvumą, ir suvokti, kad energinio efektyvumo didinimas prisideda prie istorinių pastatų išsaugojimo ir kelia jų vertę rinkoje.

• **Rengiant visus plėtros planus, strateginius planus, klimato kaitos mažinimo planus, urbanistinius atnaujinimo projektus privalu turėti informaciją apie energijos naudojimą istoriniuose pastatuose ir analizuoti ją.**

Nacionalinis šalių parlamentas, vyriausybė ir ministerijos tokį reikalavimą turi įrašyti nacionaliniuose teisės aktuose ir nurodymuose procedūriniais doku-

mentams rengti. Turi būti demonstruojami geriausi šios priemonės įgyvendinimo pavyzdžiai. Savivaldybės ar kiti vietos valdžios atstovai turi įtraukti tokį reikalavimą į savo rengiamus planavimo dokumentus ir procedūrinių dokumentų rengimo praktiką.

• **Energiniam efektyvumui turi būti teikiama didesnė svarba kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose ir nurodymuose.**

Tuo pat metu patariama kiekvienai Baltijos jūros regiono šaliai mėginti rasti būdų, kaip istorinius pastatus gelbėti nuo minimalaus leidžiamo energinio efektyvumo standartų. Savivaldybės ir kultūros paveldo specialistai turėtų siekti, kad neįtrauktiems į saugomų kultūros paveldo objektų sąrašus, bet unikaliems ir vertingiems pastatams būtų sukurtos savivaldybių lygmens apsaugos taisyklės. Turėtų būti siekiama, kad tokie pastatai būtų aukštesnio nei minimalus leidžiamas energinio efektyvumo lygio.

• **Energinio pastatų atnaujinimo klausimai turi būti įtraukti rengiant paveldosaugos specialistus.**

Universitetų, profesinių centrų, kultūros paveldo departamentų specialistai turi būti skatinami dalyvauti renginiuose ir mokymo kursuose, susijusiuose su energiniu pastatų atnaujinimu.

• **Kultūros paveldo apsaugos principai turi būti įtraukti į architektų, inžinierių ir darbininkų mokymo programas.**

Universitetai ir taikomųjų mokslų įstaigos į architektūros ir inžinerijos pakraipos specialybių bakalauro studijų mokymo programas turėtų įtraukti disciplinas apie energinį pastatų efektyvumą, ypač turėtų būti pabrėžiamos istorinių pastatų atnaujinimo problemos, geriausi pavyzdžiai ir būdai energiniam efektyvumui gerinti išsaugant vertingąsias pastato ypatybes.

• **Ateityje turi būti atlikti išsamesni energinio efektyvumo tyrimai istoriniuose pastatuose.**

ES Direktoratai turėtų finansuoti tokių tyrimų programas. Nacionalinis šalių parlamentas, vyriausybė ir ministerijos turėtų remti tokius tyrimus įsteigdami kompetencijos centrus, kuriuose istorinių pastatų savininkai ar valdytojai galėtų gauti patarimų, kaip tinkamai atnaujinti savo pastatus. Universitetai ir tyrimų institutai turėtų gauti finansavimą tyrimų ir plėtros programoms, kuriomis būtų siekiama plėtoti atitinkamas technologijas ir būdus, kaip efektyviai atnaujinti istorinius pastatus.

• **Turi būti sukurtos paramos programos.**

Nacionalinės ir vietos valdžios atstovai turėtų sukurti istorinių pastatų energinio atnaujinimo paramos programas.

• **Atnaujinant istorinius pastatus, sprendimus turėtų priimti ir atsakingus darbus atlikti tik sertifikuoti ar tinkamai apmokyti specialistai.**

Profesinio rengimo centrai ir kitos mokymo, švietimo įstaigos turėtų rengti reikalingus mokymo kursus ir sertifikavimo programas. Turi būti paskirtos ar įsteigtos už profesinį darbininkų rengimą atsakingos institucijos, kurios padėtų rengti, patvirtintų mokymo kursus ir teiktų sertifikatus. Projektuotojai ir statytojai turi remti mokymų įstaigas ir bendradarbiauti su jomis tobulinant mokymo programas. ★